

Fiscale eenheid btw en aansprakelijkheid

BTW - Als ondernemers in financieel, organisatorisch en economisch opzicht met elkaar verweven zijn, dan is er sprake van een fiscale eenheid btw. Voor de btw worden de ondernemers die tot de fiscale eenheid btw behoren tezamen dan als een enkele ondernemer aangemerkt. Dit heeft gevolgen voor de heffing van btw, evenals voor de aansprakelijkheid voor de btw-schulden. Ondernemers moeten hier alert op zijn, omdat sprake kan zijn van een fiscale eenheid btw, zonder dat deze door hen zelf is aangevraagd.

Tussen btw-ondernemers is sprake van een fiscale eenheid btw, als aan de verwevenheidseisen is voldaan. Vereist is dat de ondernemers met elkaar zijn verweven op financieel, organisatorisch en economisch vlak. Wanneer door de ondernemers aan deze drie voorwaarden is voldaan, dan is er sprake van een fiscale eenheid btw.

Het zijn van een fiscale eenheid btw is geen keuze, maar een gevolg dat van rechtswege intreedt als aan de voorwaarden is voldaan. Er is geen beschikking van de Belastingdienst vereist voor de fiscale eenheid btw, maar deze kan wel worden gevraagd om zekerheid te krijgen over de aanwezigheid van de fiscale eenheid btw.

De beschikking fiscale eenheid btw kan zelfs met terugwerkende kracht worden aangevraagd, als ook in het verleden aan de drie verwevenheidsvereisten is voldaan. Naast de mogelijkheid voor de ondernemer om een beschikking fiscale eenheid btw aan te vragen bij de Belastingdienst, kan de Inspecteur op eigen initiatief een fiscale eenheid btw vaststellen. De Belastingdienst zal in dat geval aan de ondernemers een beschikking fiscale eenheid btw afgeven. Deze beschikking op initiatief van de Belastingdienst kan niet met terugwerkende kracht worden afgegeven.

Financiële verwevenheid

Tussen bv's is sprake van financiële verwevenheid, als de ene bv de meerderheid van de aandelen en zeggenschap in de andere bv heeft. Dit betekent dat de bv meer dan 50 procent van de aandelen in de andere bv moet hebben. Een belang van 50 procent is niet voldoende, omdat dat de helft is. De ene ondernemer moet de andere ondernemer in financieel opzicht overheersen en moet de meerderheid van de zeggenschap hebben die aan de aandelen verbonden is. Ook stichtingen en verenigingen kunnen tot een fiscale eenheid btw behoren. Een stichting voldoet aan de financiële verwevenheidseisen, als de financiële positie van

de ene stichting rechtstreeks afhankelijk is van de andere stichting of onderneming. Het is ook het geval, als de financiële handelingen van de ene stichting rechtstreeks van invloed zijn op de andere stichting of onderneming.

Organisatorische en economische verwevenheid

Aan de eis van organisatorische verwevenheid is voldaan als de betrokken ondernemingen onder een gezamenlijke en als eenheid functionerende leiding staan. Wanneer de leiding van de ene onderneming feitelijk ondergeschikt is aan de leiding van het andere lichaam, is ook aan de eis van organisatorische verwevenheid voldaan. Voor de vraag of de ondernemingen aan de organisatorische verwevenheid voldoen, is niet alleen de samenstelling van de directie en de raad van commissarissen van belang, maar moet ook naar de feitelijke zeggenschapsverhoudingen worden gekeken.

Er is sprake van economische verwevenheid, als de activiteiten van de ondernemingen in hoofdzaak strekken tot de uitvoering van hetzelfde economische doel. Dit kan blijken uit het gegeven dat de ondernemingen dezelfde klantenkring hebben. Ook wanneer de ene onderneming voor meer dan 50 procent aanvullende activiteiten voor de andere onderneming uitoefent, is aan de economische verwevenheidseisen voldaan.

Er is bijvoorbeeld sprake van economische verwevenheid, wanneer een vastgoed-bv panden verhuurt aan de andere bv. Ook wanneer de betaling van een managementfee tussen ondernemingen overeengekomen is, vanwege verrichtte managementwerkzaamheden, duidt dit op economische verwevenheid.

Gevolgen fiscale eenheid btw

Een fiscale eenheid btw heeft tot gevolg dat de prestaties van de ondernemingen of ondernemers in de fiscale eenheid btw onderling voor de btw niet zichtbaar zijn. Hierop mag dan ook geen btw worden berekend en afgedragen. Voor de btw is er een enkele ondernemer zichtbaar, en dat is de fiscale eenheid btw als geheel. De fiscale eenheid btw hoeft dan ook maar één aangifte btw te doen en hoeft niet meer per onderneming de btw-aangifte te doen. De fiscale eenheid btw heeft geen gevolgen voor andere belastingen en heeft ook geen invloed op de fiscale eenheid die binnen de vennootschapsbelasting kan worden gevormd. De fiscale eenheid btw brengt wel gevolgen met zich mee voor de aansprakelijkheid van btw-schulden binnen de fiscale eenheid btw. De ondernemin-

gen binnen een fiscale eenheid btw hebben hoofdelijke aansprakelijkheid voor elkaars btw-schulden.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

De hoofdelijke aansprakelijkheid kan een groot risico met zich meebrengen voor de ondernemingen die tot de fiscale eenheid btw behoren. Zijn er btw-schulden bij een onderneming binnen de fiscale eenheid btw, dan kan de Belastingdienst het bedrag van de btw-schuld bij de andere ondernemingen binnen de fiscale eenheid btw naheffen.

De hoofdelijke aansprakelijkheid loopt door tot het moment waarop de fiscale eenheid btw wordt verbroken. Om hoofdelijke aansprakelijkheid voor de toekomst te

voorkomen, zal de fiscale eenheid btw moeten worden beëindigd. Hiervoor is vereist dat de ondernemingen niet meer voldoen aan de verwevenheidseisen.

Zodra niet meer aan de voorwaarden voor een fiscale eenheid btw wordt voldaan - bijvoorbeeld doordat een onderneming binnen de fiscale eenheid btw is verkocht aan een derde partij - dan is er geen sprake meer van een fiscale eenheid btw. Deze beëindiging van de fiscale eenheid btw moet bij de Inspecteur worden gemeld.

Dit is van groot belang, want wordt dit niet gedaan, dan loopt de hoofdelijke aansprakelijkheid van de ondernemingen voor de btw-schulden onderling door. Dit brengt een groot financieel risico met zich mee. In het verleden heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de aansprakelijkheid voor btw-schulden van ondernemers die tot een fiscale eenheid btw behoren loopt vanaf het moment dat de beschikking fiscale eenheid btw is afgegeven tot het moment waarop de Inspecteur schriftelijk op de hoogte is gesteld van wijzigingen in de fiscale eenheid btw.

De melding aan de Inspecteur dat de fiscale eenheid btw is beëindigd, moet per schriftelijke mededeling worden gedaan. Wanneer het beëindigen van de fiscale eenheid btw niet bij de Inspecteur wordt gemeld, dan loopt de hoofdelijke aansprakelijkheid voor btw-schulden tussen de ondernemingen door, ook al voldoen de ondernemingen niet meer aan de voorwaarden voor de fiscale eenheid btw. Het doen van de mededeling van beëindiging van de fiscale eenheid is niet alleen van belang om de hoofdelijke aansprakelijkheid te beëindigen, maar ook om te voorkomen dat onjuiste btw-aangiften worden gedaan. Op het moment dat niet meer aan de voorwaarden voor de fiscale eenheid btw wordt voldaan, maar er nog wel btw-aangiften worden gedaan alsof sprake is van een fiscale eenheid btw, dan is dat onjuist. De Inspecteur kan dan boeten opleggen wegens het doen van onjuiste btw-aangiften.

Tot besluit

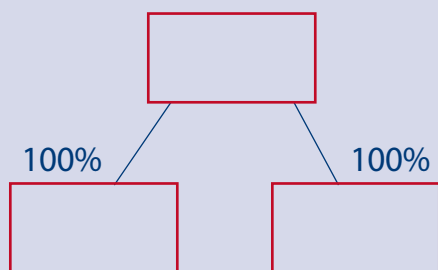
Wanneer zich wijzigingen voordoen binnen de fiscale eenheid btw, dan is het van belang dat wordt nagegaan of nog sprake is van een fiscale eenheid btw. Dit met het oog op de hoofdelijke aansprakelijkheid die de ondernemingen binnen de fiscale eenheid btw namens elkaar hebben. Deze loopt door tot het moment dat de beëindiging van de fiscale eenheid btw schriftelijk bij de Inspecteur is gemeld.

Wees daarom alert wanneer een bv wordt verkocht of wanneer de verhoudingen binnen de leiding wijzigen. Maak hiervan zo snel mogelijk melding bij de Belastingdienst. (mr. C.W. van Vilsteren)

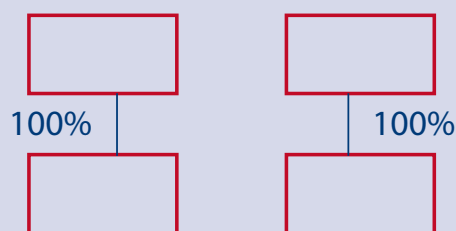
Voorbeeld

Op 1 januari 2015 heeft bv A alle aandelen in bv B en bv C. De drie bv's voldoen aan de verwevenheidseisen en vormen samen een fiscale eenheid btw (zie figuur 1).

Op 1 oktober 2016 is bv C verkocht aan bv Z. Hierdoor is per 1 oktober 2016 niet meer voldaan aan het vereiste van financiële verwevenheid (zie figuur 2). Er moet nu schriftelijk melding worden gemaakt bij de Inspecteur dat bv C niet meer tot de fiscale eenheid behoort. Wanneer deze schriftelijke melding niet wordt gedaan, kunnen bv A en bv B ook aansprakelijk worden gesteld voor de btw-schulden die bij bv C ontstaan na 1 oktober 2016, ook al zijn de aandelen nu in handen van bv Z. Dit moet uiteraard worden voorkomen.

Figuur 1. Schematische weergave situatie per 1 januari 2015.

Figuur 2. Situatie per 1 oktober 2016.